

KUN-SZT-MÁRTON és VIDÉKE

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
 Hónapra — — — — — 8 kor.
 FÉLVÉNY — — — — — 4 kor.
 Éves szám ára 20 fillér.

MEGJELEN VASARNAP REGGEL.

Feloldás szerkesztője
 C. N. A. N. Á. T. J. Ö. Z. S. F.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Égy hetes hirdetés 20 fillér.
 NYILTELTÉRE 1 kor. Hírló díjokért sora 3 korona
 4 kirendelt díjjal előre fizetendő.

A magyar oktatás.

A magyar oktatási törvény revíziója erősen fölverte az ország területén élő nemzetiségek hangulatát. Kiváltképpen az oláhok, akik egyre sürribben lépnek ki a passzivitásból a hálásabbnak ígérkező passzivitásba, prűszkölnék tőle.

Mi, magyarok pedig ennek dacára, vagy talán éppen ezért nem tehetünk mást, mint hogy örömmel névözöljük Berzevicy kultuszminiszterét és a magyar népoktatás reformját, mert bizonyos, hogy a magyar kultúra előidőszertől legfőbb öre, állami irányítója és gondviselője hazafiás érzésű, igaz magyar ember és hogy törvénye a nemzeti szellemnek, a nemzeti nevelésnek igazi inkarnációja.

Hogy a nemzetiségeknek nem tesz az és a törvényreform, azt mi csak sajnálni tudjuk, de segíteni rajta nem tudunk. Szomorú dolog, hogy a magyar állam nemzetiségi polgárai, akik egyazon polgárjogokért élveik ebben a hazában, még mindig nem tudják emancipálni magukat rosszszisztem vezetőik befolyása alól. Szomorú dolog, hogy az állam általában-féle ábrándok meg mindig találnak álmódokozóra, holott a nemzet testét sem nyelv, sem közigazgatás, sem jogok, sem kötelességek tekintetében szétarabolni nem lehet.

Magyarország magasgondolkodású, hazafiás érzésű minisztere megtudta látni a magyar kulturális haladás útjainak

széles és messze jövődöndő vesző perspektíváját és a magyar népoktatás szilárd alapjaira helyezte a művelődést.

A NYELVÉBEN ÉL A NEMZET szent és nagy elmélete legmegöröztető hitvallóra talált Berzevicyben s mi magyarok csak elismeréssel és köszönettel adózhattunk neki, hogy olyan erős ellenáramlatok közt a megvalósítás útjára vitte egyik legszentebb nemzeti ábrándunkat.

A magyar népoktatás ügye hazánkban az utóbbi évtizedekben kétségteudni nem fogott lendült. Csak azok tudják ezt a maga igazi értéke szerint mérlegelni, akiknek emlékezte visszanyulni a magyar népoktatás, két három évtized előtti ismeretere s aki tudja azt a statisztikát, amely a magyarul beszélők és írók kontingensét mutatta ki néhány évtized előtt.

A mai fejlődés illusztrálására elég jellemzően szolgál az, hogy a felvidéki tót faluban a gyerek már nem Dobro ranovál köszönti az idegent, hanem tisztá hangzása új napot-tal s az eldélrészre oláh iskolágyerekek is elfelejté lassan-lasan a Bune zue-t. No, természetesen ez a kellemes és tödvös metamorfózis még nem általános, de fokról-fokra tért mög minden agitációja ellenére a népboldulni vezetőknél, akik egy nagy szláv birodalomról, vagy Dákóromániáról ábrándoznak.

A magyar oktatás új alapokra fektetése az oly sikeresen megindult kulturális munkát diadalmas tökéletesbedésre

fojga vinni. Ezt a szép reményeket kelti fel legalább szívünkben az tödvös és körültekintő reform.

Nem akarunk túlságosan optimistáknak látszani. Konstatajuk, hogy még ma is tekintélyes kontingenst tesz ki Magyarországon az analphabeták száma, akik magyarul sem írni, sem olvasni nem tudnak. De ne felejtjük el, hogy nálunk ennek jórészt a nemzetiségi fajokra való elosztottság az oka és az a szám is jóval kedvezőbb képet mutat, ha fölémlítjük, hogy Franciáországban például, ahol nincsenek nemzetiségek, hanem a népességek kivétel nélkül a nagy francia „Glor” imadattal van eltelve, hozzáunk arányítva sokkal több az analphabeták.

Szóval nincs okunk elkeseredni és okos, céltudatos, nemzeti kulturpolitikával a következő évtizedek alatt jóva lehet tenni azt, amit a nemzet viszontagságos multja megtagadott tőlünk. Amikor a kulturális fejlesztés szent hivatásától elvonta a nemzet legjobbjait a veres harcok fergetege.

A békés munka legutóbbi decenniumai már is mérföldjezők leptekek vitte előre a nemzetet a kulturális haladás útján, még több jót várhatunk az ezután következő korszaktól, amelyet ilyen böles, hazafiás, nemes nemzeti reformmal nyit meg a magyar oktatás leghivatottabb irányítója.

TÁRCA.

A szombesítés.

Az öreg pandúrmeister másodmagával egy csavargót kísért az országát. Kora hajnal volt. A két pandúr lóháton ül, a csavargó folyamatosan ballagott előttük. Fáraódnak, kimerültnék látszott. Passziskodott, hogy fájnának a lábai.

— Könnyű kigyulmeteknek lóháton.

A pandúrmeister nem minden malicia nélkül válaszolt.

— Ez azért van essém, mert ha te ülél lóháton, nagyon lóhátról beszélél. Talán szóba se ereszkédnél velünk . . .

— Abban igazam van kigyulmetnek, — mondotta a csavargó röbögve.

Haladtak tovább. Köszeltek a városához. Az országút mellett, egy dombosabb helyen, néhány terebélyes nyárfák között egy kőkereszt emelkedett. Ezt a kőkeresztet — úgy tartják — kegyeletes kéz emelte. Annak a földbíróknak az örege, aki azon a helyen gyilkoltak meg, Nagyon régen lehetett az öreg pandúrmeister is csak úgy halotta mesélni. Ki tudja igaz volt-e, nem-e?

A pandúrmeister, ahogy a kőkereszt felé nézett, a töbéven egy paraszattasszonyt látott térdelni. Erősen odanégett. Szokatlankan találta. Azon a vidéken, az Alföldön, az emberek vallásosak de nem bigottak. Aztán se ünnepek, se búcsu . . . Annak az asszonynak valami különös oka lehet, hogy kora virradatkor idején imádkozni. Ünnepi ruhá nincs rajta. Ez nem rendes

dolog . . . Ha olyan nagyon rájött az imádság — okoskodott a pandúrmeister — ottón is meglehetően. Van templom mindenütt.

A vármegye öreg szolgálja gyanut fogott. Ugy, mint a vizsgál, amikor szimat üt meg az orrát. Eszes, próbált ember volt. Rövidesen odaszólt a fiatal pandurnak:

— Jösz, kísérted csak be magad ezt az emberre. Aztán kerülj vissza izibe. Addig én a szembe köze nézek egy kicsit annak az imádságos asszonynak.

A fiatal pandúr zavartott a csavargóra, az öreg pedig loszalt a lórol egy nyárfá mig állott. Sokáig nézte a lesből a térdelő asszonyt, de a kondótló nem láthatta arcát. Nagyon elmerültnek látszott az ajátosságában, hogy az iméni földbírók azért sem emelte föl a fejét. Még várt egy darabig, közelebb lépett a kőkeresthez:

— Hé, hugom, — mondotta — de korán tavarod az Istent.

A térdelő asszony riadtan emelte föl a fejét.

— Nini, — folytatta a pandúrmeister — csak most ismerlek rád. A Zoafi, a Szilas Dömörtö menyecskeanyja. Hát bizony, kis hugom, meggyúnt ám az ábrázatot, a mióta nem láttalak.

Az asszony nem válaszolt. Hogy összeropította vékony metszős ajkai, hogy a szép arc egészen beletorult.

— Valami bajod lehet, úgy sejttem, hogy ilyen messzire elközszáls imádságra. Igaz-e Zoafi?

— Igaz, — hangzott a halk válasz.

— Mi a bajod, hugom?

A fiatal paraszattasszony nem válaszolt, csak fejkdőjét húzogatta előre.

— Nem szólsz? Pedig legjobb megmondani, — biztatta az öreg, — tudhatod, hogy mindig jó embere voltam az édes apádnak, meg az egész családnak.

— Tudom.

— Tohát.

Rövid idővel után az asszony megszólalt, Zavartan állt hallhatón mondotta: — A kis fiámrét imádkoztam.

— Ugy? A kis fiádrét? Talán beteg az isteneda? Ugyan mi baja van annak a poronyknak?

— Nem tudom. Már három hete a kisujját nem tudja mozdítani. A véu pandúrmeister melyen fekvő szálrke szemében alattomos mosoly csillámlott.

— Ugy a kis fiád? No, ha csak az a bajod hugom, akkor ugorj föl szaporán s hallgaj vigan hazaféle.

Az asszony csodálkozva kérdezte: — Haza? — Igen ám mert egy órája sincs, hogy láttam a kis fiádat. A falutokon jöttem keresztül, Megismertem.

Az asszony melyen elpirult s két tenyerébe rejtette kigyult arca. Sírva fakadt.

— Látod Zoafiám, — mondotta az öreg jóindulattal — a hazugsággal nem sokra megyünk, jóformán semennyire. Megis csak legjobbba ha megmondod az igazat az öreg Bálintnak.

Az asszony ducosan kapta föl a fejét s fölkielt.

— Jól van, Bálint bácsi, megmondom az igazat.

feheto országos vásárok alkalmával is. Meg lesz állapítva a záradék valamint az üzletnyitási nap ideje is.

— **Internatus gazdatisztek gyermekei részére.** A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete elhatározta, hogy gazdatisztek és közpirtkösök fiúgyermekai részére a fővárosban internatust alapít. Az internatus költségeire az egyesület alap vagyonából jelentékeny összeget szavazott meg, de ezenkívül igénybe oltajta volna a gazdatiszadalmal áldozatos készségét is. Ez az önkéntes körü mozzalmat indította meg az országban, valamennyi nagyobb uradalom tulajdonosát külön fel kérte, hogy tervehet kivételesen támogassa. Az internatus létesítésének tervét igen rokonszenvesen karolták fel.

— **Vízutársulatok szövetsége.** Az ártmentesítő, vízszabályozó, hajózási stb. társulatok körében nemrég mozgalom indult meg egy ezen társulatokat, azok tisztviselőit és alkalmazottait magában egyesítő kötetek létesítésére. Műtán az eszmét a vízutársulatok körében rokonszenvesen fogadták, bár a kivételnek még nagy akadályai vannak, az egyesülés valószínűleg sok a teljelyamán létre jön. Ez idő szerint az alapszabályok szerkesztése folyik.

— **Megrendelők könyvének.** A vidéki megrendelők gyakran vannak kitéve annak, hogy szétházas cégek becsapják; nem a megfelelő beszerzési forrásból rendelik az árut, mely vagy meg nem felel, vagy túlságosan drága; a közönség igen sok esetben, csak egy vagy két céget ismer és tájékozatlan az iránt, hogy szükségletet a legjobb és legolcsóbb forrásból szerezzék be. A székesfővárosban alapított „Általános megrendelési vállalat” nemcsak kereskedőknek és iparosoknak, hanem gazdálkodóknak, hivatalnokoknak és tisztviselőknél is díjmentesen közvetít mindenféle megrendelést és szakszerű, gondos, olcsó és gyors kiszolgálásról gondoskodik. Azért bármily cikkeket, vagy árut rendelnek, legelőször a megrendelés az „Általános megrendelési vállalat”-nak (Budapest, IV., Városház-utca 6. szám.) beküldni.

— **Vásáregyelőzések új rendje.** Tiszta István főpálybírszámter leiratot intézett valamennyi gazdasági egyesülethez, a melyben tudomásukra hozza, hogy a földművelésügyi miniszterrel folytatott tárgyalások után úgy intézkedett, hogy a jövőben mindennemű vásár-

engyelőzést, vásáráthelyezést, vásárendtartást, helypénzidőszabály ügyekben a törvényhatóságok kötelesek véleményadásra felhívni az illetékes gazdasági egyesület-ket és községzsabály előadókat. Így ügyekben eddig csak a kereskedelmi kamarák adták véleményét. A törvényhatóságok jövőben a vásáregyelőket a beérkező véleményekkel együtt terjeszti föl döntés végett a kereskedelmi miniszterhez.

— **Kívonat az állami anyakönyvből.** November 5-ától november 11-ig. Szállított: Imre Julianna, 5-olt Erzsébet, Kiss Ilona, Kiss József, Szarvák Á., Imre, Kézsmárky Erzsébet, Vaj Julianna Margit, Ambra László, Sulyók Andor, Grozeman Erzsébet, Hárasszögöl, Kőröczk, Kovács Károly János és Dekan Klára, Olasz István és Turták Katalin, Endrői Balázs és Farkas Apollónia, Szinák Ferenc és Harangó Anna. — Elhalás: Öv, Beszke Istváné Kézsmárky Erzsébet 96 éves, Szállított Vince 60 éves, Öv, Hóna Apollónia 4 hónapos, Mikus Antal 4 éves.

CSARNOK.

A temető-őr.

A legottalmat a temetőben szoktam tartani. Ne vegye senki szentegységemet, ez a nyilatkozatom, a dolog alapján artatlan. A szerelem lényegében nevezetű, hogy egy helyen lámpa apró szobajában költök, ahol rózsaszín ernyő árny és lebecsoltat függönyök a miléin, vagy a városégi eszűn néptelen temetőben, szomorúfért és felélt, rejtkenyvel befutott sírkövek világában. A szerelemben csak egy a lényeges, hogy szerelem legyen.

Kedző ifjú embereknek, akik még némi bizonytalansággal járják a szerelem városi ösvényeit, atyai jóindulattal ajánlom a temetőt. Egy csukott flakker, amelyből sürin lefolytatolod, diszkrét öltözékű hölgy száll ki a temető kapujából, ugyan kinek volna feltűnése? A hölgy bizonyosan valamelyik hozzátartozóját keresi föl a csöndes temetőben, hogy hőnnyet jessen el a Felejtethetlen sírjára. Talán éppen az ura nélt meg a jó, drága ura és vajjon ki nem hazudt me ilyen elhagyott asszony után részvért?

És ezek után mit mondhatnék más, minthogy asszonyok, szép hölgyeim, akikben van szív s a szívükben szerelem, ajánlom önöknek is a temetőt.

Lehet, hogy ifjú barátaink és mondják barátaink meg meggyászunkat ezért a meleg ajánlatom. Egyet azonban elhivatott nekem: a halál nem fért érte provizórt. Még annyira sem, hogy egy pillanattal meggyújtott az életmetem.

De eszembe jutnak szép szereleim, a puhahajú asszonyok s a méla szemű lányok és főmelelem szívemet, mint egy tulardát serleget és rakítottam a temetőre.

Delelőt. Mert delután a temető nem önmagáért, hanem a halottakért. Azé a jalgató, lármas tönége, amely letapossa a szép, szelvényes fűt, végzetűtül a fehér sírkövek fölírásait és aztán hangosan, illetlenül ént hazafel, mintha valami színházi előadást nevezet volna veleg.

Hanem delelőt. Mola, eierköznyitno eand omlik el a sírhalmok fölött. Az igaz, szent nyugalom borul a temető zöld világra. És ebben a csöndben csak a szomorú fűzhek halk susogása hallatik, mintha meséket mondanának a mulandóságok, arról a titkos eszűrdől, amely ott láb mélyében anyai szívünk hangja elnémította.

Ilyenkor ifjú barátaink, a lélek a temető. A no, a fel-nk, szende no, akít egy-egyle mestere, kedvelő lile kiesábitottak, összerótt szívetű adja meg magát. Valahogy megszallja a temető meláncóhájja és forr, szerelme szavaltokba úgy hangja meg fejt, mint a szomorúfért agn.

A fehér sírkövek, a virágos halnak, a susogó fak, minden, minden, halhatatlan lánson, láthatatlan ajkkal botatják, negotják:

— Csak élni, élni! Egyszer kinyitja elmünk minden . . .

És a no meghódult. Szívét kinyitja a szerelemnek, az életnek.

Odette, Lára, Annie, Klára, oh, ti szép, bírbajos, puhahajú asszonyok, ti mind megértettétek a temető intelmét . . .

Csak ó nem . . . Ó . . .
Ifjú barátaink, végrendeletet íssek most. Járjatok a temetőt és szeresetek. En mar nem tehetem többet. Engem kijátsztek, megcsaltek és hiába keresnek fel éjszánkat a temető fehér alakjai, a halottak, hiába szólnak csengnek hozzám:

— Jer ki a temetőbe, te földi ember! Jer . . . Jer . . . A sírhalmok fölött; valj szerelemmel, minél forróbbat, minél szenvedélyesebbet, oh, jer, jer . . . oly edes azt hallgatni, oly edes visszalátni az életet, a fűnyt, a napugrart, a viragot, a dalk, visszedőzni a masvilágban élt pillanatok, mikor mi is szereltünk, élünk, csököltünk . . .

Hiába hívnak a sóvár, nyugtalan halottak, en nem megyek többé.

Oh, Hedvig! . . . Ó volt a legszebb, legcsodásabb. A hajja puhább a hajnal aranykőné, a szemé szelűdebb a nyári éjszakáknál. Oh, Hedvig! . . .

Mikor hittam, szólítottam a temetőbe, melábusan mosolygott.

— Megyek! — mondotta szerelmemben és a tekintétt a lelkeimben felelt.

És el is jött. Amikor dobogó szívvel, kaluk följet értem oda, ahol találkoztam kellett, már várt. Két karja kitaréja. Egy kis fehér falkesztet karja ezzel az irással:

— Itt nyugodj Hedvig!

Fűnk, kezdő szerelmes gyermekek engem megcsaltek, kijátszottek. En lemondtam a temetőre. De ti azért csak menjétek oda. Hallgassatok a fehér sírkövek, a szuhogó szomorú fűzhek intelmét:

— Csak élni, élni!
S ha látok majd egy sötét szemű, szomorú embert, aki ott áll a temető kapu-fótt, mintha várna valakit, mintha őrt állna, tanjakat meg, hogy az a temető-őr én vagyok . . .

Lantos.

LUKÁCS-FELE
KERESZTES CUKORKA
1 doboz 15 kr.

LUKÁCS ANDOR

KUN-SZENT-MARTON.

KERESZTES CUKORKA.
Rekedtség és köhögés ellen. A fájalmán enyhíti, a nyákot oldja és a torokt nedvesíti tartja.

KAPHATÓ.
LUKÁCS ANDOR gyógyszerháiban
Kun-Szent-Marton.

„Milleniumtelep” Nagysz.

Szép és tartós szőlője csak annak lesz, aki ingyen lát Magyarországot leg nagyobb szőlőtelepünk, a győzőkét a mely szőlőtelep a állami egyetület az állami felügyelet mellett állított.

